

Bemærkninger til lovforslaget.

A. Almindelige bemærkninger.

1. Lovforslagets forhistorie m. m.

Husholdnings- og husgerningsundervisning for børn, unge og voksne tog sin begyndelse i årene før århundredskiftet. Undervisningen af børn i folkeskolen blev hovedsagelig varetaget af skolekøkkens lærerinder, mens undervisningen af unge og voksne udførtes af husholdningslærerinder. Til uddannelse af disse oprettedes i 1902 husholdningsseminariet Ankerhus ved Sorø, og i 1905 påbegyndte Den Suhrske Husmoderskole i København en lærerindeuddannelse, ligesom der i dette år på Frederiksberg blev oprettet endnu et husholdningsseminarium, hvis virksomhed ophørte i begyndelsen af 1960'erne. I 1908-09 begyndte staten at yde tilskud til seminarierne, men der blev ikke fra det offentlige stillet særlige krav til undervisningen eller prøverne.

I 1918 nedsatte undervisningsministeriet en kommission „til overvejelse af spørgsmålet om ordningen af uddannelsen af husholdningslærerinder og husholdningsledere samt til overvejelse af spørgsmålet om beskikkelsen af et fagligt kvindeligt tilsyn med skolekøkkener landet over“. Kommissionen, som afgav betænkning i 1920, foreslog bl. a., at uddannelsen af husholdningslærerinder skulle være tre-årig og foregå dels på en statshusholdningsskole på landet (1 år) og på en statsskole i eller ved København (2 år), dels på anerkendte private husholdningsseminarier. Dette forslag blev ikke gennemført, men i 1924 godkendte undervisningsministeriet husholdningslærerindeeksamensregler fælles for de tre seminarier.

I 1933 nedsatte statsministeriet en kommission „til drøftelse af spørgsmålet vedrørende kvinders uddannelse i husgerning, og hvad der har forbindelse dermed og herunder også spørgsmålet om uddannelse af lærerkræfter til denne undervisning“.

Kommissionen afgav betænkning i januar 1939, og et forslag til lov om husholdningsundervisning, der i alt væsentligt svarede til betænkningens lovudkast, blev fremsat i rigsdagssamlingen 1938-39. Lovforslaget nåede ikke at komme til behandling i denne samling og blev ikke senere fremsat, idet hele ungdomsundervisningsspørgsmålet i mellemtiden var taget op af ungdomsudvalget. I forbindelse med fremsættelsen af en række lovforslag om ungdomsundervisningen i 1942 fremsattes imidlertid også forslag til lov om husholdningsskoler og husholdningsseminarier, som for seminariernes vedkommende i hovedsagen svarede til forslaget i betænkningen fra 1939.

Ved loven (nr. 310 af 4. juli 1942) blev husholdningsseminarierne i det store og hele ligestillet med de private folkeskoleseminarier i tilskudsmæssig henseende, der blev fastsat optagelsesbetingelser, som endnu er gældende, idet dog optagelsesalderen ved lov nr. 344 af 9. december 1964 blev sænket fra 20 til 19 år, og undervisningsministeren bemyndigedes til at give regler om undervisningen og eksamen.

Efter gennemførelsen af lov nr. 348 af 18. juni 1969 om statsstøtte til visse private seminarier, der også omfatter husholdningsseminarierne, og som trådte i kraft den 1. april 1970, og lov nr. 259 af 4. juni 1970 om folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler, der trådte i kraft den 1. april 1970, er § 15, stk. 1-3, der indeholder de omtalte bemyndigelsesbestemmelser og optagelsesbestemmelser, de eneste bestemmelser, der er tilbage af loven fra 1942.

Bestemmelserne er optaget som bilag 1 til lovforslaget.

I medfør af lovens bemyndigelsesbestemmelse blev der ved bekendtgørelse nr. 109 af 8. marts 1945 givet regler om optagelse, uddannelse og afsluttende prøver ved husholdningsseminarierne. Uddannelsen var efter denne bekendtgørelse 2-årig. Loven tog ikke stilling til uddannelsens længde, men af bemærkningerne til § 15 fremgår det, at man nærmest havde regnet med en 3-årig uddannelse, men dog ikke havde ønsket at fastlægge uddannelsens varighed i selve loven.

I 1952 fremkom der en ny uddannelsesbekendtgørelse, der fastholdt den 2-årige uddannelse (bekendtgørelse nr. 27 af 24. januar 1952).

Ved bekendtgørelse nr. 374 af 28. oktober 1960, som — med mindre ændringer ved bekendtgørelse nr. 16 af 7. februar 1967 og nr. 536 af 18. december 1971 — er grundlaget for den nuværende uddannelse, blev uddannelsestiden fastsat til tre år.

Uddannelsen foregår nu på husholdningsseminariet Ankerhus i Sorø og på Suhrs Seminarium i København.

I de sidste år under den 2-årige uddannelse (1961-63) dimitteredes ca. 100 husholdningslærere årligt. Under den 3-årige uddannelse, der påbegyndtes i 1962, har antallet af dimitterede i de senere år svinget mellem 80 og 90. Antallet af studerende på de to seminarier er for tiden ca. 250.

Seminariernes udgifter afholdes i medfør af den ovenfor nævnte lov om statsstøtte til visse private